

EDU FORUM

Milana Rakića 141, 11050 Beograd
info@eduforum.org.rs; eduforumbeograd@gmail.com
www.eduforum.org.rs

Национални уџбеници не доприносе не доприносе „патриотским врлинама“ већ обликују ставове

Еду форум позива народне посланике да у дану за изјашњавање иницирају одлагање гласања о предлогу измена Закона о уџбеницима или да гласају против његовог усвајања.

Таква иницијатива је неопходна имајући у виду кратку и недовољно садржајну скупштинску расправу о овој теми, као и чињеницу да је нацрт закона ушао у процедуру практично преко ноћи, без шире стручне консултације и јавне расправе о предложеним изменама. Сматрамо да је одлагање гласања једини начин да предлог закона буде адекватно дорађен и усклађен са принципима модерног образовања, јер би сваки супротан приступ водио регресији образовног система.

Еду форум сматра да одлука Владе Републике Србије да предложи увођење такозваних националних уџбеника не доприноси унапређењу образовног система нити развоју критичког мишљења код ученика. Напротив, овај концепт носи ризик од униформисања ставова и ограничења плуралистичког мишљења, што је супротно циљевима савременог образовања.

Посебно забрињава чињеница да је предлог закона ушао у скупштинску расправу практично „преко ноћи“, у тренутку озбиљне друштвене кризе и масовних протеста, без икакве претходне стручне или јавне расправе. На тај начин онемогућено је да се о свим предностима и манама оваквог решења разговара транспарентно и на основу аргумената.

Еду форум скреће пажњу и на спорну одредбу којом се као један од кључних критеријума за избор аутора уџбеника наводе „ауторитет“ и „интегритет“. Ови недовољно прецизни и мерљиви параметри, уместо да осигурају избор најстручнијих аутора са релевантним искуством, потенцијално отварају простор за политичке утицаје на процес израде уџбеника. Додатно, идеја о јачању националне безбедности путем уџбеника представља концепцијски парадокс и удаљава образовни систем од основних образовних вредности. Такође, евентуално увођење монопола у трговини уџбеника удаљава Србију од европских стандарда, супротно званичним тврдњама о усаглашености са принципима образовања у ЕУ.

У оквиру пројекта Униформисање мишљења, Еду форум ће током децембра спровести истраживање међу родитељима, наставницима и стручњацима о ставовима у вези са идејом увођења националних уџбеника, чији ће резултати бити представљени јавности. Оваквим приступом настојимо да укључимо све релевантне актере у процесе који се тичу

Пројекат Униформисање мишљења се реализује у оквиру пројекта „ЕУ Ресурс центра за цивилно друштво у Србији“, који Београдска отворена школа, ENECA, Ужички центар за права детета, Нова планска пракса, Сигурне стазе, Млади пољопривредници Србије, и међународним партнерима, фондацијом Фридрих Еберт (Friedrich Ebert Stiftung). Пројекат је подржан од стране Европске уније и биће реализован у периоду од 2023. до 2026. године.

EDU FORUM

Milana Rakića 141, 11050 Beograd
info@eduforum.org.rs; eduforumbeograd@gmail.com
www.eduforum.org.rs

будућности образовања и да обезбедимо да одлуке буду засноване на аргументима, потребама и реалним искуствима школских заједница.

Сматрамо да једино овакав приступ омогућава стварање услова за партиципативни образовни систем у којем се одлуке, које утичу на будуће генерације, доносе након пажљиве анализе у заједници оних који су заинтересовани за успостављање друштва заснованог на стварним патриотским врлинама, уместо на политичким наративима и тумачењима.

У Београду, 03.12.2025.

Председник: Александар Марков

Пројекат Униформисање мишљења се реализује у оквиру пројекта „ЕУ Ресурс центра за цивилно друштво у Србији“, који Београдска отворена школа, ENECA, Ужички центар за права детета, Нова планска пракса, Сигурне стазе, Млади пољопривредници Србије, и међународним партнерима, фондацијом Фридрих Еберт (Friedrich Ebert Stiftung). Пројекат је подржан од стране Европске уније и биће реализован у периоду од 2023. до 2026. године.